

Informe d'Educació del Districte de l'Eixample

2019-2023

Barcelona a 22 de febrer de 202

Índex

1. INTRODUCCIÓ	1
2. ESCOLES BRESSOL MUNICIPALS	1
2.1. Bressol inclusiva	1
2.2. Bressols pel clima	3
3. ESCOLA PRIMÀRIA	3
4. EDUCACIÓ SECUNDÀRIA	4
5. PROGRAMES DE MILLORA ALS CENTRES ESCOLARS DE L'EIXAMPLE	5
5.1. PROGRAMA PROTEGIM LES ESCOLES	5
5.2. PROGRAMA TRANSFORMEM PATIS	7
5.3. PATIS OBERTS	7
5.4. TARDES EDUCATIVES	8
5.5. ALIMENTA'T AMB SENY	8

1. INTRODUCCIÓ

L'any 2015 l'educació obligatòria a l'Eixample venia marcada per una clara preferència de les famílies per l'escola concertada. Una oferta de places públiques insuficients i una forta presència de centres concertats al districte condicionaven aquesta elecció. Les escoles bressol públiques eren igualment insuficients i l'opció majoritària era anar a les bressols privades o no escolaritzar la petita infància.

Un dels objectius prioritaris en el mandat 2015-2019 va ser revertir aquesta tendència. Es va treballar per oferir més places públiques tant en l'educació de 0 a 3 anys, com en la primària i secundària. El fruit d'aquest treball el recollim sobretot ara, quan ja hem aconseguit revertir la tendència pel que respecta a l'escola primària, i les dades ens indiquen que les famílies de l'Eixample opten per la pública amb una demanda de 891 places en el curs 22-23, front a 593 demandes a la concertada.

2. ESCOLES BRESSOL MUNICIPALS

Si bé l'objectiu del mandat 2015-2019 va ser crear noves places d'escola bressol pública, en aquest mandat s'ha anat més enllà i s'ha treballat també en reforçar el servei de qualitat d'aquests centres educatius i obrir-los a altres famílies dels barris que, tot i no tenir una plaça assignada, poguessin gaudir de l'espai en caps de setmana.

S'ha passat de 95 EBM a 103 a tota la ciutat, i en concret a l'Eixample s'ha obert l'EBM Germanetes, al barri de l'Esquerra de l'Eixample. A l'Eixample hi ha actualment 10 escoles bressol municipals, amb un total de 904 places. A banda de la creació de noves places, en la qual cosa s'ha de continuar treballant a causa de la gran demanda no atesa que encara hi ha al districte, s'han incrementat les hores de l'equip de suport educatiu, que han passat de 3 a 4,5 hores diàries per grup.

2.1. Bressol inclusiva

Tenint en compte el creixement de les preinscripcions d'infants amb NESE dels darrers anys (en especial NESE B), s'ha incrementat les places reservades per a

infants amb NESE un 164% amb 1 plaça per grup, mantenint les NESE A i augmentant les NESE B.

L'equip EEAEN (Equip Educatiu d'Atenció a Especials Necessitats) ha anat creixent i des del 2015-2016 ha passat de 2 a 5 professionals (amb places estructurals, 3 de creades el 2017) amb perfils de psicologia. El novembre de 2022 es decideix seguir reforçant i repensant l'equip i canviar-li el nom per Equip d'Educació Inclusiva de bressols, integrant-lo dins el Departament d'Educació Infantil i incorporant la figura d'educadora social que ja formava part del departament. La intenció és donar-li una visió més àmplia i d'acord amb el decret d'educació inclusiva orientant en totes les necessitats educatives, tant les vinculades a discapacitats i trastorns (NESE-A) com les vinculades a vulnerabilitat social (NESE-B). Al mateix temps, es vol facilitar la coordinació i el treball en equip a partir d'ara dins d'un mateix departament d'educació infantil.

Des del Departament d'Educació Infantil de l'IMEB es fa un seguiment i acompanyament a les 103 escoles existents al curs 2022-2023. El 2015 eren 7 professionals i, des de llavors, s'ha reforçat amb 3 professionals i, aquest curs, també amb la incorporació de l'equip d'educació inclusiva, compost per 15 professionals. Un dels nous perfils professionals és la incorporació, el 2019, d'una educadora social per assessorar les escoles bressol municipals en el reforç del seu treball socioeducatiu amb les famílies. Aquesta figura també vetlla per la coordinació amb l'IMSS (Institut Municipal de Serveis Socials) en un doble vessant: per un costat, fent el seguiment conjuntament de les educadores socials presents en 10 escoles bressol, i per l'altre, vetllant pel funcionament de l'espai de Comissió Social a totes les bressol.

En el curs 22-23, s'ha augmentat (duplicat) la borsa d'hores de suport educatiu d'atenció inclusiva, cosa que significa que els criteris d'assignació s'han revisat arribant a un nombre més alt d'infants i en major quantitat d'hores. És important tenir present que no es considera que per acompanyar l'infant amb NESE sigui necessària una atenció individualitzada i exclusiva, sinó que el suport educatiu s'empra per facilitar l'acompanyament de l'infant dins del grup i afavorir la seva participació. També s'ha establert un mínim de 2,5 hores setmanals per cada infant amb necessitats educatives especials amb reserva de plaça.

S'ha creat el servei de suport especialitzat itinerant (SEI) per poder garantir una bona atenció a l'escola de territori, per a aquells infants que tenen greus afectacions de salut i/o de desenvolupament. Es prioritzarà per aquest recurs els casos més greus i el nombre d'hores total es definirà tenint en compte els infants de continuïtat del curs anterior i els de nova matrícula. Cada vegada més, les famílies prefereixen l'escola del territori, pel qual hi ha recursos com el SEI per donar atenció als infants amb greus trastorns en el seu desenvolupament amb el criteri de reforçar la bressol

de proximitat. En l'actual curs, 2022-2023, el Servei Especialitzat Itinerant que s'ha creat inclou hores de mestre/a d'educació especial i un/a auxiliar d'infermeria.

2.2. Bressols pel clima

Molt recentment s'ha posat en marxa l'estratègia Bressols pel clima (gener 2023). En el context de l'emergència climàtica en el qual es va situar Barcelona l'any 2020, les escoles bressol municipals, com a servei i equipaments públic i com a comunitats educatives que són, volen fer el seu paper per ser una part de la solució i corresponsables de les transformacions, per fer possible una ciutat més verda, sostenible i compromesa amb la justícia climàtica, posant les vides de la petita infància al centre. L'estratègia es basa en tres eixos principals:

1. Visibilitzar a la petita infància, vetllant pel seu dret a un entorn saludable i jugable present i futur.
2. Impulsar canvis i compromisos concrets i estructurals de manera sistèmica, com a xarxa, a partir de canvis en totes i cadascuna de les escoles bressol.
3. Reduir els impactes ambientals negatius i la petjada ecològica de les escoles bressol.

En aquest sentit, i a mode d'exemple a l'Eixample, l'EBM Germanetes disposa ja d'instal·lacions fotovoltaïques i ja treballen en una experiència de compostatge amb la comunitat.

3. ESCOLA PRIMÀRIA

El curs 2015-2016 hi havia una oferta a l'Eixample de 672 places a l'escola pública, la demanda superava aquesta xifra, malgrat la concertada en tenia més (i també més oferta). La solució fins llavors era obrir línies addicionals en algunes escoles que reduïssin el biaix entre oferta i demanda a la pública, però aquesta no era una solució òptima ni per les famílies ni pels mateixos centres. Calia, per tant, obrir noves escoles. L'escola Entença va obrir el curs 2016-2017, el curs següent ho van fer les escoles Xirinacs, 9 graons i Gaia. D'aquestes quatre noves escoles, tres començaven en ubicacions provisionals, fet simptomàtic de la dificultat de trobar

solars buits a l'Eixample on construir escoles. Per aquest motiu es va iniciar una política d'absorció de centres privats a la xarxa d'escoles públiques. D'aquesta manera el curs 2020-2021 l'antiga escola Immaculada Concepció va passar a ser pública i es va convertir amb l'Institut Escola Eixample. El curs següent van fer aquest mateix procés els centres de les Escoles Vicencianes i es va crear l'escola Aldana (antic col·legi Sagrat Cor), l'Institut Escola Sicília (antic col·legi Marillac) i l'Institut Escola Londres (antic col·legi Sagrada Família).

Amb l'increment de centres públics a l'Eixample, la demanda d'escola pública ha passat a superar la demanda de la concertada i les places ofertades satisfan la demanda, tot i que es va crear un grup addicional a l'escola Aldana (curs 2022-23) i es va augmentar la ràtio en una plaça més als centres de primària de l'Esquerra de l'Eixample, de 21 alumnes van passar a poder tenir 22. El resultat de tot aquest treball ha estat un canvi en l'elecció de les famílies i en la matrícula, i el curs 2022-2023 s'ha materialitzat en 796 alumnes a l'escola pública i 633 a la concertada.

Un dels reptes que queda pendent és trobar la ubicació definitiva de l'escola Entença, actualment ubicada de manera provisional a La Model. L'Ajuntament de Barcelona ha demanat que el solar del carrer Provença, propietat de l'hospital Clínic, pugui ser destinat a ús educatiu, i per tant construir allà l'edifici definitiu de l'escola Entença i una caserna de bombers, la qual cosa s'ha inclòs a l'últim acord signat per la Generalitat, la Diputació de Barcelona, l'Ajuntament de Barcelona, l'Hospital Clínic i la Universitat de Barcelona.

De la mateixa manera que la bressol ha aplicat una política inclusiva, l'escola primària avança també en el desplegament del decret d'inclusiva. D'aquesta manera es detecta cada vegada millor i hi ha un major desplegament de recursos per atendre aquest augment d'alumnes amb necessitats educatives específiques tant de tipus A (trastorns de l'aprenentatge) com de tipus B (socioeconòmiques i culturals).

4. EDUCACIÓ SECUNDÀRIA

L'evolució de la matrícula a l'ensenyament secundari obligatori il·lustra una clara mancança de places públiques, front a una àmplia oferta de places concertades. Malgrat la creació de nous centres, l'oferta de la concertada és superior i les famílies de l'Eixample tendeixen a assegurar una plaça a centres concertats. No obstant això, s'ha treballat per a incrementar l'oferta de la pública, la qual cosa també s'ha traslladat en un augment de la demanda i la matrícula als instituts públics. En el curs

2022-2023 la matrícula a la pública era de 589 alumnes, mentre que a la concertada era de 1293 alumnes.

Per a incrementar l'oferta de places públiques es va crear l'Institut Viladomat el curs 2015-2016, i en aquest curs s'ha continuat a la ubicació definitiva al barri de Fort Pienc el nou institut que va iniciar-se en curs 2021-22, l'Angeleta Ferrer. Tot i així l'oferta és encara insuficient, per aquest motiu es segueix treballant en aquesta línia de creació de noves places amb la construcció de dos nous centres, els futurs Instituts Escola Mallorca i Xirinacs.

De la mateixa manera que a la bressol i a la primària, a l'ESO també es fa una escolarització inclusiva, i a més des de l'Ajuntament es posen recursos com el Konsulta'm, per atendre totes les qüestions relatives a salut emocional i mental, o el Punt InfoJOVE, relatiu a l'assessorament en temes diversos que els poden interessar, i que es troba també a alguns instituts, com el cas de l'Ernest Lluch a l'Eixample.

5. PROGRAMES DE MILLORA ALS CENTRES ESCOLARS DE L'EIXAMPLE

5.1. PROGRAMA PROTEGIM LES ESCOLES

Les escoles són llocs plens de vida, amb moltes persones que s'hi acosten cada dia, entre alumnes, docents, pares i mares. Per això, els seus entorns han de ser llocs segurs i saludables, amb espais d'estada i joc i també on hi hagi menys contaminació. Amb aquest objectiu es va posar en marxa el projecte a inicis del mandat actual, amb un començament d'actuacions el 2020. No obstant això a l'Eixample ja s'havien fet actuacions a l'entorn de 19 centres educatius en el mandat anterior, i en aquest s'han fet les següents:

2020:

Institut Viladomat

Centre Educatiu Sagrado Corazón Ribes

Institut Escola Sicília

Centre Educatiu Escolàpies Llúria

Escola 9 Graons

Escola Xirinacs

Escola Carlit

2021:

Centre Educatiu Lestonnac

EBM La Fassina

Centre Educatiu Sagrat Cor Diputació

Centre Educatiu Sant Francesc d'Assís

Institut Fort Pius

Centre Educatiu Dominiques de Barcelona

Centre Educatiu Vedruna Immaculada

Centre Educatiu Santa Anna Eixample

Escola Entença

Escola Gaia

2022:

Centre Educatiu Jesuïtes Casp – Sagrat Cor de Jesús

Centre Educatiu IPSE

Centre Educatiu IPSI

Institut Escola Londres

Centre Educatiu Sant Miquel

Centre Educatiu Sagrat Cor – Esclaves

Centre Educatiu Mare del Diví Pastor

Centre Educatiu San Nicolás

2023:

Centre Educatiu Mare de Déu del Roser

Escola Els Llorers

Centre Educatiu Pérez Iborra

Centre Educatiu FEP Sant Josep Oriol

EBM L'Arbret de l'Eixample

Per facilitar el compliment de les distàncies de seguretat i combatre els contagis de coronavirus, es va posar a disposició de les escoles i instituts 233 espais municipals a tota la ciutat, tant interiors com exteriors, dels quals 25 van ser a l'Eixample.

5.2. PROGRAMA TRANSFORMEM PATIS

El programa per a la transformació dels patis escolars dels centres educatius de Barcelona treballa per millorar tant els espais físics com les dinàmiques i relacions que s'hi esdevenen, amb l'objectiu que siguin més igualitàries mitjançant la diversificació del joc. Alhora, vol convertir-los en equipaments comunitaris accessibles per a la gent dels barris, sumant-se en molts casos a la xarxa de refugis climàtics de la ciutat.

A l'Eixample el curs 2019-2020 es va transformar el pati de l'escola Els Llorers, el curs següent els de les escoles Auró i Ramon Llull, el 21-22 van ser les escoles Aldana i Concepció i en aquest darrer curs ho estan fent les escoles Carlit, Mallorca, Ferran Sunyer, Diputació i Fort Pienc. En aquesta última convocatòria es van acceptar totes les escoles de l'Eixample que havien fet la petició de transformar el seu pati.

5.3. PATIS OBERTS

En aquest programa els patis escolars de la ciutat s'obren com a espai d'ús públic per a famílies, infants i adolescents fora de l'horari escolar, en cap de setmana i en període de vacances escolars. Els objectius principals del programa són:

-Optimitzar l'ús dels centres escolars potenciant la seva vessant educativa i social, fent possible un ús del pati entre els col·lectius i/o activitats que es puguin realitzar sense interferències tot potenciant la seva interrelació.

-Donar una alternativa de lleure als infants i joves i les seves famílies que s'exerceix de forma autònoma en un context segur i de proximitat.

Cada pati escolar obert té un servei de monitoratge que obre i tanca el pati escolar dins els horaris previstos, vetlla pel bon ús de les instal·lacions i procura establir dinàmiques de relació entre els infants i joves. Als patis escolars oberts es fan activitats de dinamització educativa esportives, artístiques o en família. Aquestes activitats són obertes i gratuïtes al barri.

Els patis de les escoles de l'Eixample que participen al programa són: l'Institut Fort Pius, les escoles Mallorca, Ferran Sunyer, Ramon Llull, Carlit, Els Llorers, i les bressols Casa dels nens i Germanetes.

5.4. TARDES EDUCATIVES

Si bé fins ara l'Ajuntament promovia l'esport en edat escolar facilitant l'accés amb beques econòmiques, a partir de la mesura de govern aprovada el gener de 2022 s'amplia aquest suport a activitats no esportives. D'aquesta manera es desplega l'estratègia cap a una política de tardes en barris educadors, la qual vol assegurar que tots els infants i adolescents de la ciutat, de 6 a 16 anys, gaudeixin d'activitats extraescolars diverses, amb un mínim de dues tardes d'activitats extraescolars a la setmana i que tots els barris tinguin una oferta territorial suficient i diversa.

En definitiva, aquesta mesura pretén ampliar el dret a l'educació més enllà de l'escola, reduir les desigualtats en la infància i l'adolescència, així com avançar en el drets culturals d'infants i adolescents perquè puguin participar de la vida cultural i comunitària amb igualtat d'oportunitats.

5.5. ALIMENTA'T AMB SENY

Programa iniciat amb una prova pilot a 11 centres durant el curs 2020-2021 i que es va consolidar a partir del curs següent, en el marc del procés metodològic d'Escoles + sostenibles, nascut l'any 2001, i potenciat en el context de Barcelona com a capitalitat mundial de l'alimentació sostenible 2021. El programa treballa amb professorat i alumnat en promoure una alimentació sana, sostenible i justa des del

punt de vista educatiu. Els centres de l'Eixample que han participat són l'Escola Fàsia-Eixample, l'Institut Jaume Balmes i l'Escola Mallorca.